

E L O F I Z E T E S

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 480 Let

Fél évre 240 Let

Negyed évre 120 Let

Havonta 40 Let

Hirdetések díjazás szerint

Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 2 let, vasárnap

3 let. Bucarestben 50 banival

több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Magyar memorandum a miniszterelnökhöz

(A király szavai a kisebbségekről és azok iskoláiról. — A temesvári piarista főgimnázium és a zárda tannyelve. — A bánátsági magyar tanulók iskolák nélkül.)

A Magyar Párt temesvári vezetősége ismételt megragadta az alkalmat, hogy Temesvárt magyar iskola ügyeinek igazságos elintézését kérelmezze. A pártvezetés a temesvári királynapok alkalmával Ófelségének memorandumot óhajtott átnyújtani és szándékát Caste Gyula dr. prefektusnak is bejelentette, aki ezt készséggel tudomásul vette. Miután a király ez alkalmával külön nem fogadott kiildöttséget, a pártvezetés az iskolák ügyében szerkesztett memorandumot *Brutianu* Jónel miniszterelnöknek adta át. A miniszterelnök bizonyára Ófelsége Intenciója szerint fogja a bánátsági magyarság kérelmét teljesíteni, annál is inkább, miután a király az aradi pályaudvaron történt búcsuzásakor azt hagyta vissza mementóul: *„Bánjának megértően a kisebbségekkel, főleg az iskolakérdésben tanúsítsanak koncilians magatartást velük szemben”*. A király e búcsuzásával voltaképpen bizonyára a lezajlott arad-bánátsági királynapok legjelentősebb nyilatkozatait.

A Magyar Párt temesvári vezetőségének, a miniszterelnökhöz intézett memorandumja egyébként így szól:

A romániai Magyar Párt Temes-Torontál megyei tagozata megragadja az alkalmat, hogy Nagyméltóságodat Temesvárott való idezése alkalmával mely tisztelt üdvözlője, s egyúttal rámutasson azon legújabb iskolarendeletre, amely Temesvár magyar kisebbségi iskoláit léteben támadja meg. A rendelet szigorú végrehajtása falán egy városban sem hénította meg úgy a nemzeti kisebbségek iskoláit, mint éppen Temesvárott, ahol ma ugyszólván nincsen már magyar iskola. Az elemi iskoláktól kezdve a középiskolákig az új iskolarendeletek minár lehetetlenné tették a magyar oktatást.

A Magyar Párt temesvári vezetősége ismételt fordult a kultuszminiszterhez, kérve a rendelet méltányos és igazságos végrehajtását, mert a magyar iskolák beszüntetése, melyen séri Temesvár több mint 30.000 lélekbeli élők magyarságának jogait. Ezért fordulunk most Nagyméltóságodhoz, kérve, hallgassa meg Temesvár és a Bánág mintegy 80.000 magyarságának tiszteletteljes kérelmét és rendelje el a temesvári magyar iskolákat beszüntető in-

tézkedések revizióját. A sérelmes intézkedések a következők:

Temesvár város polgársága még a múlt században a város gyermekeit részve odákat építtetett és ezen odákat megfelelő számú ovónökökkel látta el. A tizenegy ovónökök román tanfolyamok sikeres elvégzése után a múlt iskola év végéig, az előjárók teljes meglegedésére működött. A nyár folyamán azonban a főgazgatóság beszüntette a magyar odákat és az ovónököket előbb a regátba helyezte át, majd közülik hatot a főgazgatósághoz osztott be, a többi rendelkezési állományba helyezte. Az *ovodák azóta nem működnek*, dacára annak, hogy a főpolgármester ur szives közbenjárására 634 gyermek iratkozott be az idei tanévre. A beíratkozott gyermekek azonban a mai napig sem járhatnak ovodába. *Cosma* Aurel dr. városunk képviselőjének közbenjárására a kultuszminiszter ur egy intézkedett, hogy az ovónökök továbbra is működhetnek a régi helyükön, azonban a tanfelügyelőség ezt az intézkedést nem hajtotta végre. Így maradt kenyer nélkül tizenegy ovónökö és azok családtagjai és oktatás nélkül 634 gyermek, akik tudvalevőleg fejletlen körülmények között fogva csak anyanyelvükön sajátíthatják el az oktatás alapfogalmait.

Súlyosan érinti a legújabb iskolarendelet Temesvár ugyszólván egyetlen két magyar iskoláját: a *temesvári magyar piarista főgimnáziumot és a Notre Dame iskolánövérék vezetése alatt álló zárdat*, ahol a folyó iskola év első osztályaiban *tilos a magyar tanítás*, más felekezettiek pedig nem látogathatják többé ezen tanintézeteket.

A piarista főgimnázium Temesvár és a Bánág egyetlen magyar középiskolája, ahol a *Bánág 80 ezer magyarsága gyermekeit iskoláztathatta*. A rendelet téves magyarázata, illetve alkalmazása folytán most nem maradt a Bánág magyarságának iskolája. — A rendelet ugyanígy szól, hogy „csak azon szerzetes rendek által vezetett iskolákban történik a tanítás a kisebbségi tanulók nyelvén, amelyek 1918 előtt a püspöktől függték”. Már pedig a piarista főgimnázium a mindenkor csanádi püspök ellenőrzése alatt állott, és áll ma is, jelöl annak, hogy a vizsgákra a püspök ellenőrző biztosoakat küldött. Ez az intézkedés a Notre Dame iskolánövérék vezetése alatt álló zárdatokra is vonat-

kozott, úgy hogy ezen intézetek tisztán felekezeti iskoláknak tekinthetők. Nem vitatjuk a román nyelvnek állami szempontból való tanításának szükségességét. Azonban Temesvár egyetlen két magyar tanintézetét: a főgimnáziumot és a zárdat létében teljesen megszüntetni bizonyára Nagyméltóságodot sem óhajtja.

De nem csak a két kimondott temesvári magyar iskolát szünteti meg az új iskolarendelet, hanem a többi iskoláknál is, ahol eddig ugynevezett magyar tagozatok voltak, az idei tanévben már nem nyitlak meg a magyar osztályok. Így a temesvári *rcalgimnázium* ötödik és hatodik osztályaiiban megszünt a magyar tagozat. Ugyszintén a *felső kereskedelmi iskolánál is*, ahol pedig tavaly minden osztályban 20—30 magyar tanuló volt és az ide az első osztályban is tekintélyes számú növendék jelentkezett, azonban az igazgatóság információja folytán, a magyar tagozatot már nem nyitlak meg, holott Aradon az ottani áll. kereskedelmi iskolánál azt megengedték.

A középiskolák mostoha ellátása mellett a *temesvári elemi iskolákat és azok tanítóit is hasonló sors érte*. A temesvári magyar elemi iskolákban már nem a paritás elvén folyik a tanítás. *Temes és*

Torontál vármegye több száz magyar ajku falusi gyermeknek nincsen már iskolája. Statisztikai adatok szólnak róla, hogy a vegyes ajku községekben, — így különösen a csáki, rókási, dettai és buziási járásokban — a magyar gyermekeket már nem tanítják anyanyelvén, sőt legtöbb helyen iskolájuk és tanítójuk sincsen a gyermekeknek.

Rövid, tárgyilagos, de annál szomorúbb képet adtunk Nagyméltóságodnak Temesvár és Bánág magyar kisebbségi iskoláiról. A loyális polgárság nevében arra kérjük Miniszterelnök Urat: kegyeskedjék az elmondottak alapján ezen sérelmeinket pártatlan faktorok, valamint a temesvári magyarság delegáltjainak bevonásával a végrehajtott rendeleteket revidiáltatni és a magyar kisebbség bánátsági iskola kérdését a *polgárság általános megnyugvására megoldani*. Nagyméltóságodnak alázatos szolgái: Temesvár és a Bánág magyarsága nevében: *Fü* löpp Béla dr. szenátor, a Magyar Párt temesvári elnöke, *Veterány* Viktor dr. ügyv. elnök, *Oszite* Andor főtitkár.

Uj kisebbségi iskolarendelet.

(Enyhítéseket tett a kultuszminiszter. — Szakadás előtt a néppárt. — A besszarábiai helyzet.)

Bucurestiből jelentik: Több oldali intervenció folytán *Anghel*escu közoktatásügyi miniszter a kisebbségi iskolák ügyében hozott rendeletén a következő módosítást eszközölte:

A kisebbségi elemi iskolák első és második osztályában napi egy órán, a harmadik és a negyedik osztályban pedig napi két órán keresztül kötelező a román nyelv tanítása. A tanítókra nézve az a feltétel, hogy román állampolgárok legyenek és tökéletesen bírják az állam nyelvét. A tanítók román nyelvből, történelemből, földrajzból és alkotmánytanból kötelesek vizsgát tenni. A középiskolák minden osztályában tanítani kell a román nyelvet, a negyedik osztálytól a nyolcadik osztályig a történelmet, földrajzot és alkotmánytant csak román nyelven lehet előadni. A jelen iskolai évben az első és a második osztályban más nemzeti tanuló csak abban az esetben vehetők fel, ha a községben állami iskola nincs. A középiskolai tanárookra nézve ugyanazok a feltételek kötelezők, mint a tanítókra vonatkozólag.

Bucurestiből jelentik: *Argetoi*

nu és Averescu között kitört konfliktus döntő stádiumba jutott. *Averescu* tegnap magához kérette *Argetoi*ant és *hosszabban tárgyalt vele*. A beavatottak véleménye szerint *Argetoi*anu a béke kedvéért hajlandó a kompromisszumra, és elfogadja *Averescu* gazdasági programját is, de ezzel szemben követeli, hogy *Averescu* ne váltsa be hazatérése előtt tett fenyegetését. Ugy tudják, hogy *Averescu* nem hajlandó *semmitéle engedmény adására*. Altitól még ma megjelenik a párt hivatalos közleménye, amely *bejelenti a nép párt kettészakadását*.

Bucurestiből jelentik: Inculet besszarábiai miniszter kijelentette, hogy feloszlatták ugyan a besszarábiai katonai parancsnokságot, de az ostromállapotra és a cenzurára vonatkozó rendelet továbbra is érvényben marad. A közigazgatási javaslat, amely a besszarábiai közigazgatás ügyét is hivatva lesz elintézni, csak tavasszal kerül a kamara elé, ennél fogva a helyzet addig nem fog megváltozni.

A volt osztrák-magyar flotta sorsa.

(Szétszedték és szétlőtték a hajókat.)

Az összeomlás káoszában a volt monarchia közönsége csak annyit tudott meg flottája sorsáról, hogy Károly király és császár parancsára átadták a jugoszlávoknak. Azóta még néha egy-egy kőszai hír jelent meg itt ott az európai sajtóban és számolt be arról, hogy a zsákmány fölött a győztesek összeveszték. Itália tiltakozott az ellen, hogy a flotta a versenytársának jusson, mire az államhatalmak abban a formulában állapodtak meg, hogy a flottát a monarchia általában az antantnak adja át s a felosztásról majd később gondoskodnak. Azóta semmi hír sem jelent meg a flotta sorsáról. A győztesek egymás között felosztották és minden állam igyekezett a maga módja szerint felhasználni a hajókat. Hogy ez a felhasználás néhány esetben mit jelentett, arról csak az utóbbi napokban rántotta le a leplet egy Londonból eredő értesítés.

Az osztrák-magyar flottából Franciaország 11 egységet kapott. Ezek voltak: a „Jenő herceg” és „Ferenc Ferdinánd főherceg” dreadnoughtok, „Károly főherceg” és a bátor „Novara” cirkálók, három torpedóromboló és négy torpedóhajó. Olaszországnak jutott: a „Tegethoff” dreadnought, a Zrínyi és Radetzky acélos cirkálók, a Litka, Tridlav, Orjen, Uzsok, Tátra, Csepel, Balaton, Huszár, Dinara, Velebit, Csikós, Turul, Uskoka és Scharfschütze torpedórombolók és hat torpedóhajó. — Anglia kapta a Ferdinánd Miksa főherceg, Babenberg, Árpád, Habsburg, Budapest, Monarchi, Szentgyörgy, IV. Károly császár és Mária Terézia

páncélos hajókat, az Admiral Spaun, Aspern, Szigetvár, Panther és Leopárd páncélos cirkálókat és tizenhárom torpedóhajót. Görögország kapta az Ulán torpedórombolót és két torpedóhajót: Jugoszlávia tizenegy torpedóhajót, Románia pedig hét torpedórombolót és még a portugál flottának is maradt hat torpedóhajó.

Ezeknek a hajóknak nagy része nem létezik. Franciaország leszerelte a hajók nagyobb részét s az alkatrészeket eladta. A féltelmetes ellenségekkel ócskavas lett a győztesek kezében. Csak a Novarából lett a Thionville és a Duka torpedórombolóból a Matelot Leblanc. Olaszország jobban megőrcsülte a zsákmányt s megváltozott nevek alatt az osztrák-magyar hajók most olasz lobogóval hajóznak. A Helgolandból lett Brindisi, a Saida-ból Venezia, a Litka, Tridlav, Uzsok, Orjen, Tátra Csepel és a Balaton torpedórombolóiból pedig Cortelazzo, Grandó, Monfalcone, Pola, Farina, Muggia és Zenfon. A kisebb állatok egyetlen hajót sem romboltak szét.

A legszomorúbb azonban azoknak a hajóknak sorsa, amelyek Angliának jutottak. A ködös Albion olyan módot bánt az osztrák-magyar hajókkal, mint a valami egzotikus nép kezdetleges csónakjai lettek volna. Egy részüknek itt is az lett a sorsa, hogy mint értéktelen limlombok a vaspiacra kerültek. Másik részükét a „gyakorlatozás” céljaira használták fel.

Felvonították a volt ellentel hajóit s azután elkezdtek az ártalmatlanná vált ellenség bombázá-

sát. Céltablettáká váltak a hajdan veszélyes páncélvárok s a tanuló matrózok eregetnek beléjük bombákat, mint a gyakorlóter groteszk katonaszilhuettjeibe.

Irodalom, művészet

A gazdag leány.

(Szenes Béla vigjátéka a temesvári színházban.)

F. Sugár Terivel a címszerepben. Horváth László rendezésében kedden este mutatták be Szenes Béla háromfelvonásos vigjátékát, amely három felvonáson keresztül, olcsó, de hatásos aperszükkel telítődve mulattatta a szépszámu közönséget. A darab meséje egyszerű. Feltalálása ügyes, könnyed beállítás jó, s minthogy nagyon sok „szellemesség” a nagy tömeg izlése szerint való, a darab nem tévesztette el hatását.

Az előadás igen jó volt, ám a címszerep nem egészen fedi F. Sugár Teri kivételes tehetségű művészi egyéniségét. Harmath Rózi igyekvése dicséretet érdemel, ugyancsak E. Károly Klára, aki ugyancsak „beugrott” a szerephez. Zilahy tulkarikírozta a zenetanár alakját, Sipos, Lisztayné jók voltak. Külön dicséretet érdemel a szimpatikus Horváth László, a ki úgy mint színész, úgyis mint rendező igen elfogadható produkált. —(Él.)

* Aradi színház műsora. Csütörtök 6 órai kezdettel: Cezarina, II. részlet. 8 órakor: Hazudik a muzsikaszó, operette. Balogh Böske és Bartók Etus felléptével. A. bérlet. Pénteken 6 órai kezdettel: Cezarina, III. részlet. 8 órakor: Othello. Fekete Mihály timisoarai színházvezető felléptével. B. bérlet. Szombaton délután: Levendula. Ifjusági előadás. 6 órai kezdet-

Az aradi színészet hatvan év előtt.

A múlt század ötvenes és hatvanas éveiben a régi Simonyi-uccában Hirsch Mózes házában volt egy kicsiny színház, három sor páholy, az első emeleten erkély, a földszinten zártszékek és állóhelyek, a magasban egy tágas karzat. A páholyok és zártszékek vörös posztóval bevonva, a nézőtér és színpad petróleum lámpákkal világítva, a földszinten nagy bádorgályha, mellette egy láda fa. Ez a kemence melegítette a nézőteret, a fát a közönség dugdosta a kemencébe.

Ebben a kis színházban élte az aradi magyar színészet fénykorát. Ebben a kis színházban játszottak igazi művészek ambícióval Prielle Kornélia, Szerdahelyi Kálmán, Egressy Ákos, Kovács Gyula, Helvey Laura, Feleki Miklós és neje, itt kezdte meg pályafutását a korán elhalt nagy színművész, Halmi Ferenc, aki iskoláit (akkor még Sztaril Ferenc) az aradi Minorita-főgimnáziumban végezte, olyan lelkes tanárok, mint Lidv, Berényi, Lakatos, Sujánszky és Krocska vezetése alatt. Már mint tanuló kitűnt szónoki tehetséggel és ő inkább látogatta a színházi előadásokat, mint az iskolát és az akkori művészi előadások éiragadták rajongó lelket. Elhatározta, hogy színész lesz. Rövidesen fel is lépett mint műkedvelő, nagy sikert is aratott és tovább nem habozott: színész lett.

A vidéki magyar színészetnek

még sok kimagasló alakja játszott ebben a kis színházban, közöttük az elegáns, univerzális művész-szeni Foltényi Vilmos és neje Szabó Amália. Ez a nő, aki korának legszebb és legkiválóbb művésznője volt. Aradon született és Aradon a közönség rajongásig bálványozta. Szakáll Rózi, aki szintén aradi volt, itt tűnt fel először a „Tamás bátya kunyhója” című darabban, amikor még mint gyermek, a rabnő kis fiát olyan ügyesen, értelmesen és mély átérzéssel játszotta meg, hogy a közönséget valósággal ámulatba ejtette. Később mint drámai művésznő aratott sikereket, majd férjhez ment Török Miklós énekeshez, azonban mindig Aradon maradt. Itt játszottak még Gyulai Ferenc, Hunyady Margit, Komáromy Alajos, Komáromy Lajos, Tökés Emília, Egry, Zöldy, Szathmáry Károly, Takács Ádám, mind diszei a szép multu magyar drámai művészetnek.

De nemcsak a dráma állott ilyen magas nívón, hanem a népszínmű, opera és az operett is. Akkoriban az operett még bölcső korát élte. Csak azt a pár operettet ismerte a közönség, amelyet Szerdahelyi hozott Párisból, az „Eljegyzés lámpafénynél”, „Tiz lány, egy férj sem”, „Elizondó lány”, „Férfi az ajtó előtt”, „Fortunio bája”, „Szép Galathea”, amelyek azonban igen kedves apróságok voltak. Csak 1862 után következtek nagyobb operettek, a szépenéjű Orfeusz, a Szép Heléna stb. Ezekben az operetekben

és operákban énekeltek Dálnoki Béni és neje, Konfi Fanny, Fehér Ferenc, Tannay és neje, Szabó Róza, Filipovich, Török, Megyaszay Ilka, Folinuszné Lukácsy Antonia, Marczel, Dekán Teréz, Institoris Kálmán, aki később Aradváros polgármestere lett, Német János lírai tenor, akit Arad szintén magáénak mondhat, mert nem hagyta el Aradot, itt szerzett sok éven át dicsőséget a magyar színművészeinek, itt énekelt a szintén aradi Odry Lehel, a nagy művész, hosszabb időn át, míg a budapesti színház elvette Aradtól. De ő azért mindig aradnak tartotta magát és amikor visszavonult a színpadtól és hazajött Aradra, itt élte le utolsó éveit. Mint népszínmű-énekesek Szabó Bandi és Gerecs János játszottak nagy sikerrel a Simonyi-uccai kis színház színpadán. Karmester akkoriban Káldy Gyula, a nagynevű zeneművész volt.

Ebben a kis színházban leg-hosszabb ideig a Szabó és Filipovich társaságátok társulata játszott, később jött az ötös-direkcio: Szabó, Filipovich, Gyulai, Szathmáry, Takács, azután Latabár, végre Folinusz. Visszaidézem ezeket a díszteljes napokat, amikor még művésztől visszhangzott ennek a kis színháznak a bel-seje. Hiszen a vidéki színészeknél oly kevés az elismerés, ha egy vidéki színész elmúlik, egy-két napig írnek róla pár sort a lapok, azután a függöny leeresztik: a játéknak vége.

Csiky Károly.

tel: Cezarina, III. részlet. 8 órakor: Lili bárónő. C. bérlet.

* Temesvári színházi műsor. Csütörtökön: Othello, tragédia. Pénteken: Olivia hercegnő. (Bemutató.) Szombaton délután és este, vasárnap délután 3 órakor és este 6 órakor: Olivia hercegnő, vasárnap este 9 órakor: Trónörökös. (Bemutató.)

* Shymmi tropique a címe a legújabb slágernek, melynek zenéjét dr. Ferenczy Gyula, a Bécsbe származott híres magyar zeneszerző, a Hölle Kleinkunstbühne v. zeneigazgatója szerezte, szövegét pedig Ferenczy György, az ismert kolozsvári író írta. Kottája most jelent meg az erdélyi könyvpiacra a berlini Pettersohn zenemű kiadóvállalat kiadásában. Budapestien Gonda Ernő, a Kiskomédia népszerű komikusa énekelte és táncolta frenetikus sikerrel. A zeneműújonság kottája minden könyvkereskedésben és újságárusnál kapható.

* Harminc százalékkal lett olcsóbb az aradi színház. Róna Dezső színházvezető a színházi bizottságnak bejelentette a színházi helyáraknak a leszállítását. Ennélfogva már csütörtökön a Hazudik a muzsikaszó előadása is 30 százalékkal leszállított helyárak mellett megy. Természetesen a jövőben a délutáni előadások is olcsóbb helyárak lesznek.

* Új primadonna a Városi Színházban. Budapestről jelentik: Kolbav lidiki, a clujj kolozsvári magyar színház primadonnája, akit a Városi Színház Sas Ede és Szabados Béla új daljátékára, a Menyasszonyháborúra vendégül szerződtetett, értesítette a színház vezetőségét, hogy a hó 17-én érkezik Budapestre s megkezdje a próbákat az újonságból.

* Aradi színházi hírek. Marinka a táncosnő vasárnap délután. A kiváló Gilbert operett, a Marinka, a táncosnő, amely az idei szezonban bemutatott operettek közül a legnagyobb halást váltotta ki, délutáni előadásban vasárnap kerül először színre. Marinka táncosnőt ezúttal is Horváth Mici fogja játszani. — Othello. Aradnak a művészetekért rajongó közönsége előtt mindenkor ünnepi estét jelentett egy-egy Shakespeare előadás. Az érdeklődést most fokozza, hogy a pénteki Othello-estre a színháznak sikerült megnyernie Fekete Mihályt, a timisoarai (temesvári) színház igazgatóját, a kiváló drámai színész, a darab címszerepének eljátszására. Fekete mellett az Othelloban a prózai személynét legjobbjai játszanak — Hazudik a muzsikaszó. Csütörtökön az elmúlt szezon legnagyobb slágerdarabját, a Hazudik a muzsikaszót utítja fel az aradi színház. A Hazudik a muzsikaszó tavaly jubiláris előadást ért meg, amelyben nagy része volt a szereplőknek és különösen Balogh Böskenek és Selmeczy Mihálynak, akik ezúttal is régi jó szerepeiket játsszák. Új lesz Bartók Etus. Fellépnek azorkivül Tompa Béla, Fáskesti Maca és Huszár Károly. — A gyimesi vadvirág, Géczy Istvánnak a magyar falu életéből merített népszínművét hozza színre vasárnap esti előadásban az aradi színház. A népszínművek az utóbbi időben ritkábban kerülnek játékrendre és így a közönség bizonyára annál nagyobb érdeklődéssel fogadja ezt a karakterisztikusan népies meseszöveű darabot. A gyimesi vadvirágban a színház énekes személynének erősségei vesznek részt.

Féltreértésből leszavazott magyar miniszter.

(Nagyatádi Szabó István és a földreform bizottság.)

Budapestről táviratozzák: A földreform novella bizottság legutóbbi tárgyalása alkalmával, amikor az alapítványi birtokok kisajátításáról volt szó, féltreértésből nagyatádi Szabó minisztert leszavazták és az ő indítványával szemben egy más indítványt fogadtak el. Nagyatádi erre ingerülten távozott a tanácskozásról. Illetékes helyen úgy tudják, hogy a leszavazásnak semmi következménye nem lesz, sőt biztosra vehető, hogy a nemzetgyűlés plénuma módosítja a bizottság határozatát.

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés földreform novella bizottságában nagyatádi Szabó miniszter szóváltette tegnapi leszavaztatását. Kijelentette az illetékes tényezőknek, hogy véleménye szerint bármilyen sajnálatos az incidens, az csak féltreértésen alapulhatott és a plénumban ugyanis orvosolható.

Részeges vonatvezető.

(Az aradi közúti vasut gázolásának oka.)

(Saját tudósítónktól.) Súlyos vádakat tartalmazó feljelentés érkezett az aradi államrendőrséghez Scheffer Mihály a közúti vasut mozdonyvezetője ellen, aki könnyelműsége és vigyázatlansága folytán több balesetet idézett elő. A feljelentés szerint a mozdonyvezető több ízben részegen vezette a gépet és ilyen állapotban egyszer egy automobilt, majd egy bérkocsit és egy lovat ütött el. Legutóbb pedig egy értékes farkaskutyát gázolt halálra. Scheffer Mihály állítólag egyszer annyira részeg volt, hogy rendőri beavatkozással kellett a mozdonyról leszállítani. Felkísérték akkor a rendőrségre, ahol huszonegy órát töltött. A közúti vasut egyik legelémibb rendszabályai közé tartozik az, hogy a mozdonyvezetőnek feltétlenül józan állapotban kell a mozdonyon tartózkodni. A vád szerint Scheffer a legritkább esetben volt józan és olyan esetben, ha valami jármű vagy ember került a vonat alá, nem lassított, még akkor sem, hogyha közvetlen veszély előtt állott és kizárólag csengetéssel adott jelet. A megvádolt mozdonyvezető ellen a rendőrség megindította az eljárást.

Tanúgy.

— Az aradi esti tanfolyam megnyitása. A beiratkozások az aradi „Iosif Vulcan“ állami középiskola tantermeiben a már közölt időrendbe tartatnak meg; pénteken kezdődnek meg a román nyelvi, francia nyelvi (kezdők részére), esperanto és a gyorsírási tanfolyamra a beiratkozások. Decamp tanár francia (haladók számára) tanfolyamát szerdán (este 8–9 óra között) tartja meg a fizikai teremben; (nem csütörtökön) ugyanekkor lesz a könyvtári óra is. Az igazgatóság.

— Szaktanfolyamok kezdődnek Aradon. E héten kezdődik az aradi fa- és fémipari szakiskolában egy román nyelvű locomobil- és cséplőgép tanfolyam, egy magyar nyelvű locomobil és cséplőgép tanfolyam és egy magyar nyelvű fűtési tanfolyam. Beiratkozások naponta d. u. 5–6-ig az iskola igazgatói irodájában.

Szaporodnak a vádak Patruban ellen.

(Mold József vádlójának bünei.)

(Saját tudósítónktól.) Patruban Gergely volt CFR. felügyelőnek a Mold ügyel kapcsolatban történt letartóztatása szenzációként hatott az újságolvasó közönség körében. A volt vasuti felügyelő, akit Mold így egyik vizsgálóbiztosának delegált a közlekedésügyi kormány, hatásköri túllépést követett el, amiért a vasut szolgálatából elbocsátották. Patruban régi személyes ellensége volt Mold Józsefnek és mint ilyen kormánybiztos meg bízta az állítólag arra használta fel, hogy a vizsgálat folyamán lehetleg minél több súlyos bűntény elkövetését bizonyítsa rá Mold Józsefre.

A legutóbbi napokban Patruban Gergely felkereste Mold védőügyvédjét Miclosi Emil drt. a kinek előadta, hogy egy hivatalos funkcionárius segítségével okvetlen meg tudja szerezni a miniszter nevében írt apokrif levél iróját, a mellyel Moldot kiakarták szabadtani a fogházból, s amely levél miatt Miclosi drt is több kellemetlenség érte. Előadta továbbá Patruban, hogy a levélíró személyének felkutatásához tízezer lejre van szüksége és erre kétezer lej előleget kért a védőügyvédtől. Miclosi dr. szívesen belement a dologba, átadta a kért kétezer lejt, amelyről elismervényt is kapott a volt vasuti tisztviselőtől.

A kapott pénzzel Patruban

Ludendorff nem békül.

(Ujabb német nacionalista zavargások. — A szakértői bizottság kérdése. — A Ruhr-kérdés.)

Párisból táviratozzák: A jövőteli bizottság tegnapi ülésén elhatározta, hogy szakértőbizottságot küld ki Németország pénzügyi helyzetének megvizsgálására. — Bradbury angol tag kifejtette, hogy a Ruhr-vidék megszállása megsértette a versaillesi békeszerződés jóvátételi részének első szakaszát. A szakértői bizottság kiküldése éppen olyan hatástalan, mintha valakinek azt tanácsolnák, hogy pirulát vegyen be földregés ellen. A szakértői bizottság munkája csak akkor válhat értékessé, ha a bizottság felhatalmazással bír megvizsgálni azokat az okokat, a melyek Németországot mai helyzetébe juttatták.

Brüsszelből jelentik a Petit Parisien: Stinnes szerdán Berlinbe utazott. Az Echo de Paris lehetségesnek tartja, hogy Stinnes az utolsó pillanatban nem írja alá a szerződést és amit most csinál, az csak manőver, hogy időt nyerjen.

Párisból jelentik: A jövőteli bizottság keddi ülésén elhatározta, hogy a német kormány október 24-iki jegyzékére válaszolva haladéktalanul meghallgatja Németország képviselőjét az ország jelenlegi helyzetéről. A meghallgatás időpontját a párisi német haditeher bizottsággal együttesen fogják megállapítani. Elhatározta a bizottság, hogy csak a német képviselőt meghallgatása után határoz abban a kérdésben vajjon szükséges-e szakértői bizottság megalkotása Németország fizetőképességének megállapítására.

Stresemann sohasem egyezik bele a Rajna-vidék elszakadásába.

Coblenzből jelentik: A szepara

Clujra (Kolozsvárra) utazott, a hol érintkezésbe lépett Tarmacianu sziguranca ágenssel, akinek ezer lejt adott a kapott pénzből. Visszajött Aradra és itt ismét felkereste az ügyvédet, akitől halasztást kért az apokrif levélíró személyének kikutatásához. Miclosi azonban már azelőtt megtette a feljelentést Patruban ellen, család és hivatalos titoktartás megszegése miatt.

Seciureanu Romulus főügyész letartóztatta a volt vasuti tisztviselőt és egyben indítványt terjesztett a vizsgálóbíróhoz a vizsgálati fogság elrendelése iránt, ami meg is történt. Tarmacianu sziguranca detektív a mai napra szintén megidézte a főügyész, mert annak bűnrészessége is bizonyosnak látszik, azonban a detektív a távirati idézésre nem jelent meg az ügyvédségen, mire elrendelték elővezetését.

Seciureanu főügyész a rendőrség detektívjeivel tegnap délután házkutatást tartott Patruban Gergely lakásán, ahol sok hivatalos aktát találtak, amelyek a volt főtisztviselő elszámolásait tartalmazzák a vasut igazgatóságával szemben. Az iratokat lefoglalták és átadják a vasut igazgatóságnak felülvizsgálás céljából, annak megállapítása végett, hogy Patruban nem bűnös szándék. ből tulajdonította-e el a hivatalos iratokat.

Ludendorff nem békül.

(Ujabb német nacionalista zavargások. — A szakértői bizottság kérdése. — A Ruhr-kérdés.)

fisták Adenuban összeütköztek el lenfelekkel. Az ütközetnek három halottja és egy sebesültje van.

Berlinből táviratozzák: Stresemann kancellár a tegnapi minisztertanács után a Rajna tartomány pártjának meghívottait és a szövetséges államok miniszterelnökét együttes tanácskozásra hívta össze. Kifejtette előlük, hogy soha nem egyezik bele a Rajna tartomány különválásába, az alkotmányjogi módosításról azonban lehet szó, de csak a birodalmi alkotmány törvénnyel való megmáskítása után. A birodalmi gyűlés egyébként a jövő héten összeül.

Ludendorff szégyenli, hogy porosz tiszt volt.

Berlinből jelentik: Charlottenburgban a Vilhelm platon nagyarányú nacionalista tüntetés volt Ludendorff és Hitler mellett, amelyen több szócsokot hangzott el. A tüntetés antiszemita kiáltásokkal végződött. A megerősített rendőrség karddal verte szét a tömeget.

Bécsből jelentik: Az Arbeiter Presse szerint Lossow a puccs leveretése után közölte Ludendorffal, hogy beszélni óhajt vele. Ludendorff azonban visszautasította, hogy pimasz emberekkel nem tárgyal. Különben is megtiltja, hogy a jövőben kegyelmes urnak szólítsák mert még azt is szégyeli, hogy porosz tiszt.

Tart a berlini szedősztrájk.

Berlinből jelentik: A birodalmi kormány elhatározta, hogy a legerősebb eszközökkel is letöri a szedősztrájkot, mert a bankjegyprés most már harmadnapja áll és nagy veszedelem lehet belőle, ha pénzhány áll

be. Seeckt tábornok rendeletet bocsátott ki, amely úgy szól, hogy mindazokban a nyomdákban, amelyek bankjegyeket állítanak elő, pontosan jelentkezzenek munkára az alkalmazottak, súlyos börtönbüntetés és pénzbírság terhe mellett.

Berlinből jelentik: A nyomdászsztrájk veszedelmes fordulatot vett. Seeckt tábornok rendeletének csak mintegy 3000 szedő engedelmeskedett, több mint 10.000 sztrájkoló közül. A rendeletben kitűzött reggeli 7 órára megjelentek a nyomdában, de legnagyobb részük nem állott munkába és azonnal távozott. Megtudták ugyanis, hogy délutánra a szakszervezet ülést hirdetett s ennek határozatát akarták bevárni. A szakszervezet gyűlését azonban a rendőrség betiltotta s a vezetőket ott nyomban letartóztatta, ami még inkább elmérgesítette a kedélyeket. A sztrájkolók most már el vannak tükelve, hogy nem tágitanak követeléseiktől.

Az Ulain-ügy újabb felleménye

(Nyilatkozik Vázsonyi Vilmos és Nagy Emil magyar igazságügyminiszter.)

Budapestről táviratozzák: A Nép tegnap megjelent számában Sztrachie főügyész szájába véleményt adott az Ulain ügy várható kimenetelét illetőleg. Nagy Emil igazságügyminiszter egy mai nyilatkozatában kijelenti, hogy a főügyész a neki imputált nyilatkozatot nem tette meg. Ebből az ügyből kifolyólag megtiltotta, hogy az ügyvédség tagjai a jövőben hírlapírókat fogadjassanak.

Budapestről táviratozzák: Egy fajvédő organum Vázsonyiról azt írta, hogy szerepe volt az Ulain ügyben. Erről a kérdésről Vázsonyi nyilatkozva a Pesti Naplóban, kijelenti, hogy még augusztusban adatokat közölt vele egy állítólagos puccstervezetről, ő ezt azonban kötelességszerűen jelentette a helyettes miniszterelnöknek, az akkori belügyminiszternek. Ennek megtörténte után két teljes hónapig távol volt Magyarországtól és nem is volt abban a helyzetben, hogy az ügybe, akár a nyomozás körül is befolyhatott volna.

A magyar kölcsön.

(A kölcsöntnyújtók biztosítékot akarnak. — Nyilatkozik az angol delegátus.)

Budapestről jelentik: Sir William Goode nyilatkozott egy újságíró előtt a kölcsön ügyéről. Amikor Magyarország megsegítéséről lát ráállításáról van szó, érzem, hogy nem egy ország sorsa, ami fölött tanácskoztak, hanem Európa valamennyi országának boldogulásáról van szó. Kedvező véletlennek tartotta hogy a Népszövetség pénzügyi bizottsága éppen Londonban ülésezik november huszadikán, mert a kölcsön gyakorlati megvalósításánál elsősorban az angol pénzügyi került számításba, mondhatnám, London nélkül a kölcsön meg sem valósítható. December tizedikén a népszövetségi tanács maga egészében, tehát politikai vonatkozásaiban is tárgyalni fogja a kölcsön ügyet. A lapudósító azon kérdésére, hogy mit ért politikai vonatkozások alatt, Goode azt válaszolta, hogy az utódállamokkal való politikai és gazdasági viszony tisztázásának s az ezekre vonatkozó barátságos megá-

podások kérdését, ami előreláthatóan fel fog merülni már a hitelezőkre való tekintettel is, akik minden bizonnyal ezen a téren éppen úgy, mint belpolitikai tereken minden esetleges meglepetés vagy zavart lehetősége elől biztosítottak kívánnák tudni befektetett tőkéjüket. Goodé azzal fejezte be nyilatkozatát, hogy meggyőződése szerint a komoly céltudatos munka elő fog nyomni minden politikai mellékzöveget, ha az még oly hangozó is.

Elítélték Budaváryt.

A volt fajvédő képviselő botrányát Budapestről fávíratózzák: Május kilencedikén Budaváry László volt képviselő a nyugati pályaudvar peronján az induló vonatra akart felszállni, amiben a vasutasok meggátolták. Budaváry erre nagy botrányt okozott és Mészáros detektívfelügyelő igazoltatta, majd eltávolította a peronról. Az elvezetés közben Mészáros és Budaváry között heves jelenetek játszódtak le, aminek következtében egymást kölcsönösen feljelenítették. Az ügyben, amelyben Budaváry vádoltként szerepelt tegnap ítélték Veczév rendőrkapitány, aki Budaváryt botrány okozásért hatvanézer korona pénz bírságra ítélte.

Befőtves mérgekeresési ügy.

(Megmérgezték egy newyorki előkelő hölgyet. — A férjét gyanúsítják a gyilkossággal.)

Newyorkból jelentik: Az amerikai hatóságokat most egy rejtélyes gyilkosság tartja izgalomban, amely külső körülményeinél fogva nagyon hasonlít a néhány év előtt történt szenzációs gyilkossági ügyhöz, amelynek gyökere a pék király fia volt, aki egy Peters nevű embert tett el láb alól. A mostani mérgekeresési ügyet teljesen homály fedi még és annak leplezése nagy konstanációt feltételez majd a newyorki társaságban.

Ennek a mérgezési ügynek áldozata Mrs Gertie Webb egy szép newyorki milliommós. Mrs Gertie Webb, aki egyike a legszebb newyorki hölgyeknek, ez előtt néhány héttel valami bajának gyógyítására egy előkelő szanatóriumra vonult, ahol 35 napi gyógykezelés után meghalt. Az orvos, a kinek kötelessége volt a halotti bizonyítványt kiállítani, olyan gyanús körülmények között találta a holttestet, amelyből azt a gyanút merítette, hogy itt mérgezésről van szó. Ezért a halotti bizonyítvány kiállítását megtagadta és bírósági vizsgálatot kért. A newyorki államügyész elrendelte a holttest boncolását. Az államügyész mindjárt kijelentette, hogy itt egy egészen rejtélyes eset előtt áll és a milliommós hölgy férjét vizsgálat alá helyezte. A férj sietett kijelenteni — és ez még gyanúsabbá teszi az esetet — hogy ő feleségét nagyon szeretete és nem érti, miért nem akarják kiállítani a halotti bizonyítványt. A boncoló orvosok véleménye szerint a szép milliommósot higanybichloriddal mérgezték meg. A newyorki társaság feszülten várja ennek a rejtélyes ügynek leplezését.

A nap tükré.

Kalapvásárlás 1923-ban.

(Szinhely egy női kalapszalón. Idő délelőtt tíz óra.)

A hölgy: Olyan kalapot szeretnék, ami nem szokt és nem barnát. Olyat, ami nem alacsonyít és nem magasít. Ne legyen se széles, se magas, se kiskarimáju, se nagykarimáju. Ne öregítsen, de ne is fiatalítson.

A tulajdonosnő (Fejébe nyom egy fekete cünderhársony kalapot.)

A hölgy: Nem jó. Olyat, ami jól áll az arcomhoz, de mégsem árnyékolja azt be. Ami illik uccára és színházba, délelőtre, délutánra, reggelre és estére.

A tulajdonosnő (felmászik a létrán a legelső polcra és a magasból leejt egy bőrkalapot a hölgy fejére.)

A hölgy: Szó sem lehet erről. Nincs benne hangulat, nincs benne szín. Ne legyen túl élénk, de tompaszínű se. Ne legyen se díszkrét, se kiadáló.

A tulajdonosnő (lemegy a pincébe és onnan hoz fel egy velurkalapot, mindössze hat esztendő és csak négyezer moly van benne.)

A hölgy: Nem izlésem. Nekem olyan kell, amiben selvemhímzés is legyen, meg madártoll, meg bőr, meg lakk, meg virág, meg agraff.

A tulajdonosnő (már a szemétdől kotorássza ki a 176-ik kalapot.)

A hölgy: Nagyon vidéki. Nekem olyan kell, ami párisi modell, de legyen benne bécsi izlés, pesti stílus, bucarestii merészség, amerikai egyszerűség és kínai fantázia, esetleg indiai variáció.

A tulajdonosnő (Prémium szegélyezett sapkát mutat.)

A hölgy: Ne is mutassa. Rémes. Ebben nem érvényesül a hajam. Olyan kell, amiben a hajam érvényesül, de még sem csúng na gyon ki, ne mondják, hogy kacér vagyok. Azután ez meg nagyon sápadtá tesz. Még azt hinnék, hogy beteg vagyok. Olyant, ami sem nem sápadt, sem nem pirosít, nem kövérít, nem soványít.

A tulajdonosnő (délután fél óra a 204-ik kalapot teszi már a hölgy fejére.)

A hölgy: Nem fárasztom tovább, ugylátom nincsen ma hangulatban. Majd holnap folytatjuk... (k. s.)

Világkongresszusok Párisban.

(Sportszövetségi gyűlések az olimpiász idején.)

A párisi olimpiászal egyidőben a sportoknak minden nemzetközi szövetsége összeül egy két napra Franciaországban. A kongresszusok sorát a Nemzetközi Szövetségek és a Nemzetközi Jég hokkiszövetség nyitják meg február 16-án Chamonixben. Ezt követi március 21-én a Nemzetközi Lawn-Tennis Szövetség ülése. Julius 3-án a Nemzetközi Sportszövetségek állandó bizottsága ül össze tárgyalásra, hogy július 4-én már helyet adjon a Nemzetközi Amatőr Atletikai Szövetségnek. Julius 14. és 21-én a Nemzetközi Boxszövetség ülése kerül a sor. Julius 14-én tartja meg az Amatőr Birkózószövetség is kongresszusát. Julius 14., 15. és 16-án ismét a Nemzetközi Amatőr At-

letikai Szövetség tagjai ülnek össze tárgyalásra. Julius 25-én a Nemzetközi Nehézatletikai Szövetség, július 27-én a Nemzetközi Torna Szövetség, július 28., 29. és 30-án a Nemzetközi Olimpiai Kongresszus nagygyűlése és befejező-

sül augusztus 1-én a Nemzetközi Kerékpár Szövetség világkongresszusa következik. Jövőre Páris nemcsak a világ legjobb aktív versenyzőit gyűjti össze, hanem minden sport legfőbb fóruma is ott tartja kongresszusát.

Két súlyos vasuti szerencsétlenség egy napon.

(A predeáli alagutban összeütközött két vonat. — Kisenev mellett egy elszabadult személykocsi belefutott a tehervonatba. — Tíz utas életveszélyesen megsebesült.)

Bucurestiből jelenti tudósítónk: Tegnap éjjel a predeali alagutban súlyos vasuti szerencsétlenség történt. A predeali állomásról egy tehervonatot indítottak utnak Brassó felé. A tehervonat után tíz perccel a szabályoknak megfelelően két összekapcsolt mozdonyt indítottak utnak ugyancsak Brassó felé. Eddig még ki nem derített okból a kettős mozdony a predeali alagutban utólérte az előtte haladó tehervonatot és nagy erővel belefuródott. Az összeütközés következtében a tehervonat két kocsija és a kettős mozdony szerkocsija kisiklott. Soia Lázár fékező a lábát törte, ezenkívül négy utas könnyebben megsebesült. A sebesülteket a brassói kórházban ápolják. A vasutigazgató ság szigorú vizsgálatot indított, hogy kit terhel a felelősség.

Ennél sokkal súlyosabb kimene telű vasuti szerencsétlenség hírét jelentik Chisenevből. A chisenevi állomásról elindult egy személyvonat, amelynek legutolsó kocsija utközben lekapcsolódott és a lejtős pályán hatalmas erővel futott visszafelé. A személyvonatot egy tehervonat követte, amelybe az elszabadult kocsi óriási erővel belefutott. Egy katona, aki az elszabadult kocsi lpcsőjén állt, az összeütközés következtében szörnyen halt. Tíz utas olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy életbenmaradásukhoz semmi remény nincs. Az összeütközés páncélt okozott az utasok között, akik közül többen a vasut személyzetét megakarták lincselni. Chisenevből segélyvonatot küldtek a szerencsétlenség színhelyére. A vizsgálat nagy erővel folyik.

A féltékeny férj gyilkos bosszúja

(Véres családi dráma Pankotán.)

(Saját tudósítónktól.) Véres szerelmi dráma játszódott le tegnap éjszaka Pankotán. A szerelmi drámának egy asszony esett áldozatul, akin már a gyors orvosi beavatkozás sem segíthetett. Rosu Tódor hegyi őr már hosszabb idő óta féltékenységi jelennel gyötörte a feleségét és a mint a dráma részletei igazolják, nem alaptalanul. Rosu Tódor tegnap éjszaka tért haza ellenőrző utjáról. Amint házának ajtajához érkezett, zörgetett az ajtón is az ablakon is, de zörgetésére nem jött senki ajtót nyitni, sőt egy hang választ sem kapott. Ugylát szik váratlanul érkezett ha Rosu Tódor, mert a zörgetés után ideges kapkodás hangjai hallatszottak ki a belső szobákból. A féltékeny emberben ismét felébredt a gyanu s a kert felé került. Még nem érkezhetett a kert ablakokhoz, amikor látta, hogy az éjszakai sötétben egy férfialak ugrik ki az egyik ablakon és utána az asszony is leereszkedett az ablakon át a kertbe. Mire ismét a ház elülső részéhez ért Rosu Tódor, addigra az asszony visszatért a lakásba és ajtót nyitott, mintha mi sem történt volna. A felindult férj néhány dühös szót váltott az asszonnyal, majd felkapta vadászfegyverét és a golyóra töltött puskával rálőtt. A golyó az asszonyt fején találta, aki azonnal hangtalanul rogyott össze.

dotta, hogy nem is tudja biztosan, hogy a rendőr volt-e a feleségénél, vagy pedig más. Az is lehetséges, hogy oktalanul lőtt rá a feleségére. Tegnap szállottak ki a helyszínére a világosi vezető járásbíró, mint vizsgálóbíró, dr. Bradean Athanaz megyei főorvos és dr. Werner Miklós pankotai orvos és felboncolták a dráma áldozatának holttestét. Megállapították, hogy a fegyver golyója azonnal halált idézett elő. Rosu Tódort pedig letartóztatták, akit ma reggel beszállítottak az aradi ügyészség fogházába.

Darvas Lili betegsége.

(A művész nő orvosának nyilatkozata.)

Budapesti szerkesztőségünk jelenti: Darvas Lili betegségről a legkülönbözőbb verziók keringenek. Állapota iránt nagy az érdeklődés, ami természetes is, hisz Darvas Lili rövid idő alatt az új magyar színjátszás legjelentékenyebb alakjai közé emelkedett. Be tegségről megkérdeztük Molnár Béla egyetemi tanárt, kezelőorvosát, aki ezeket mondotta:

— A művész nő szombati esti rosszullete után ma már szerencsére jobban van. Természetesen nagyon kell vigyáznia magára és kívánatos volna, ha néhány hétig nem lépne fel. Ezt azonban tőle, aki annyi felkesedéssel és kötelességtudással szolgálja a művészetet, még az orvosa sem kívánhatja. Minden esetre egész nap ágyban van, csak este kel fel, hogy az előadásra siessen. Szigorú diétát tart, mert a gyomra nincs rendben és ezenkívül gyakran heves főfájás kínozza, ami a vérszegénységéből következik. Remélhető, hogy gondos ápolással néhány hét alatt rendbejön az egészsége.

Itt említjük meg, hogy a vörös malom szombati esti és vasárnap

délutáni előadásán Mima szerepét Darvas Lili helyett Kaszab Anna játszotta. Még egy szereplőváltás volt, a beteg Körmendy János szerepét Baróti József vette át, aki sikerrel játszotta el a nehéz szerepet.

Hogy áll a lej?

1923. november hó 14-én adtak:

Nálunk:

2.98 svájci frankot.

9.52 francia frankot.

9.500 külföldi magyar koronát.

13.500 tényleges magyar koronát.

14.500 belföldi magyar koronát.

36.000 osztrák koronát.

Zürichben 2.9250 frankot

Párisban 9.25 frankot

Budapestben 10.400—11.700 K.-t

Bécsben 36.500 osztrák kor.-t

HIREK.

A király Lugoson.

(A királyné tavasszal Temesvárra jön.)

(Saját tudósítónktól.) Öfelsége tegnap este a temesvári állomáson, amidőn felakart szállni szalonkocsijára, a megjelent hölgyek sainalkozásukat fejezték ki, hogy a királyné nem látogatta meg Temesvárt. Az uralkodó kijelentette, hogy tavasszal feltétlenül eljön a királyné Temesvárra. A királyi vonat Belsic község állomásán töltötte az éjszakát. A község lakosai teljes számban kivonultak az uralkodó fogadtatására zászlókkal és fáklyákkal. Öfelsége csak éjszaka vette észre a fáklyák fényét, mert az ünneplők a legnagyobb csendben maradtak, nehogy zavarják a király nyugalmát. Az uralkodó le szállt szalonkocsijáról és a nép köré vegyült, ahol a legjobb hangulatban beszélgetett el a megjelenőkkel. A különvonat reggel robogott tovább Lugos felé. A lugosi állomáson hatalmas ünneplő tömeg várta Öfelsége vonatát. A gyönyörűen felszerelt állomáson a város vezetői és előkelőségei fogadták az uralkodót, aki kísérelével meglátogatta az összes templomokat. Délben a prefekturán díszes bankett volt. A király kíséretével fél háromkor kiment az állomáshoz és három órakor a megjelentek lelkes ovációja közben indult el az udvari vonat Karánsebes felé.

— **Kitüntetés.** A király Öfelsége Popoviciu Kornélt, a temesvári sziguranca detektívönökét kiváló szolgálatai elismerésül a Koronarenddel tüntette ki.

— **Gambetta tábornok meghalt.** Rövid párisi távirat jelenti, hogy Nizzában meghalt Jounios Gambetta tábornok. Ez a halálozás, bár távol esik tőlünk, valamilyen vonatkozásban mégis érdekli Aradot. Az 1918—1919-es francia megszállás alatt tudvalevőleg színes csapatok is jöttek Aradra. A napbarnított arcú spahinak Gambetta tábornok volt a parancsnoka, aki érdekes megjelenésével, lesült arcával maga is inkább arabnak, mint franciának tűnt fel. Az elhunyt tábornok unokájának volt Leon Gambettának, az elhunyt kiváló francia államférfiának és nagy népszónoknak.

— **Dr. Winand-féle hársfamézcukor** a legjobb szer köhögés és légúti ellen. Gyógyítsd a névre!

A német extrónörökös hazaérkezett.

(Mecáfolják az excsászár visszatérésének híreit.)

Boroszlódból jelentik: A német extrónörökös öt évi száműzetés után ismét családjá körében van már. Tegnap este hat óra után autón érkezett meg Oelsbe. Jöve feléről csak a beavatottak tudtak. Oelsben éppen őszi vásár volt, a melynek mozgalmasságában nem tűnt fel a két porosz automobil, amely a trónörökös podgyását szállította. Kevésel utóbb hármasik automobil érkezett három utassal. A hátsó ülésen középen az extrónörökös ült, jobbján Willdner őrnagy, balján egy magasrangú rendőrhivatalnok. Az extrónörökös családja a Kastély nagytermében várta. Hat gyermeke közül azonban csak hárman időznek Oelsben.

A Daily Mail párisi tudósítója jelenti: Azt a körülményt, hogy az extrónörökös a berlini kormány engedélyével visszatért Németországba, igen rossz szemmel nézik Párisba.

A francia hivatalos körök ebben újabb jelét látják annak, hogy a németek semmibe sem veszik a versaillesi szerződést. A francia kormány felfogása szerint ezt a nyílt szembehelyezkedést meg kell büntetni annál is inkább, mert Németország állandóan megtagadja a szövetségeseknek a háború hűnöseinek kiszolgáltatására irányuló kérelmét.

A Corriera Della Sera jelenti Párisból: A nagykövet érkezése után az angol nagykövet javaslatot terjesztett elő aziránt, hogy az értekezlet követelje a volt német

trónörökösnek Németországból való kiutasítását vagy az antantnak való kiszolgáltatását. Cambon francia nagykövet a javaslattal szemben kijelentette, hogy Franciaország teljesen érdektelen a volt trónörökös visszatérése ügyében. Minthogy az értekezlet a kérdésben nem tudott megegyezni a nagykövek kormányaihoz fordultak utasításokért.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph brüsszeli jelentése szerint a belga kormány elhatározta, hogy a német trónörökösnek Németországból való kiutasítását és egy távoli helyen való internálását fogja követelni.

Rómából jelentik: Itteni politikai körök kétkedéssel fogadják a volt császárnak Németországba való visszatéréséről közölt francia híreket annál is inkább, mert a birodalmi kormány magatartása nem engedi meg annak a feltevését, hogy engedélyt adjon a császárnak hazájába való visszatérésre.

Berlinből jelentik: Külföldi sajtóügynökségek és lapok azon hírért, mintha az excsászárnak a német kormány utlevelet állított volna ki Németországba való visszatérésére, illetékes helyen teljesen valótlannak és minden alapot nélkülözöknek jelentik ki.

Amsterdamból jelentik: A Reuter ügynökség megállapítja, hogy a német excsászár Doornban van. Valószínűtlennek látszik az is, hogy elutazását tervbe vette.

Elitették a gyilkos sváb fiukat.

(Reitert életfogytiglani, Rosenauert 15 évi fegyházbüntetéssel sújtották. — Özvegy Wienerné gyilkosai a temesvári törvényszék előtt.)

(Saját tudósítónktól.) Szerdán délelőtt tizenegy órakor kezdte meg a temesvári törvényszéken a Popescu tanács a nagy port felvert Holló-uccai rablógyilkossági bűnpör tárgyalását. A vádat Radian Emil ügyész képviseli. Rosenauert Jova György dr., Reitert Radulescu Viktor dr. védői.

Reiter és Rosenauer husz éves fiatal legénykék, nyugodtan, minden emóció nélkül állanak a bírák előtt. Elmondják, hogy Amerikába készültek, mert az ügynökök folyton csábították őket. Egy Szeghő István nevű kivándorlási ügynök megígérte, hogy 20.000 leierért kiviszi őket Amerikába. Ez az ügynök valahová és szereztek meg a pénzt. A kérdéses napon dr. Fekete-t várták. Elbeszélgettek özvegy Wienernével, ott is ebédeltek, majd Reiter *hirtelen torkon rúgta és földre dobta*. Minthogy keze megfájdult s az asszony még élt, kérte, hogy Rosenauer segítsen neki. Ekkor Rosenauer az asszony nyakára hágott, majd kést hozott s míg Rosenauer tartotta az asszony fejét, Reiter kétszer a nyakába vágott. Itt megjegyzi Reiter, hogy a vágások nem hatoltak mélyre, mert az asszony folyton mozgott. Több szurást ejtettek még az asszonyon, aki hosszas kínolódás után a gyilkosok kezé között kiszenvedett.

Mindkét gyilkos már büntetett

előéletű. Mint vasúti munkások reket loptak és ezért Reitert 500 lei pénzbírságra, Rosenauert egy havi fegyházra ítélték. A gyilkosok tagadják, hogy az asszonyt előre megfontolt szándékkal ölték volna meg. A detektívek előtt azért vallották be az előre megfontolt szándékot, mert ütötték őket a vizsgálóbíró és az ügyész előtt pedig azért vallottak hasonlóan, mert féltek, hogy visszakerülnek a detektívekhez. Reiter és Rosenauer után Kópi Évát, Reiter feleségét hallgatták ki a bíróság. Semmi terhelőt nem tud. Elmondta, hogy Reiter felolvasta neki az újságot, amelyben a gyilkosság le volt írva és megjegyezte, hogy ez nem lehet öngyilkosság, mert a hatóságok az első pillanatban erre gondoltak.

Utána Reiter és Rosenauer édesatyját, majd dr. Fekete ügyvédet hallgatta ki a bíróság. Dr. Wacsmann törvényszéki orvos elmondja orvosi szakvéleményét, ami után Radian ügyész vádbeszéde következett. A nagyszabású beszéd elhangzása után dr. Jova és dr. Radulescu védők mondták el védőbeszédüket, ami után a bíróság visszavonult. Hosszas tanácskozás után újra megjelent a tanács a teremben és *kihirdette az ítéletet.* Reitert életfogytiglani, Rosenauert pedig 15 évi fegyházra ítélték. Reiter védője semmisségi panaszt jelentett be. Rosenauer megnyugodott az ítéletben.

— Szaporodik a bucarestii robbanás áldozatainak száma. Bucarestből jelentik: A domnesti-i erődben történt robbanásokról érkezett újabb hírek szerint az áldozatok száma huszra emelkedett. Tegnap folytatták a romok eltakarítását, amely alkalommal újabb hat halottra bukkantak. A hatóságok véleménye szerint még négy halott fekszik a romok alatt.

— **Az orosz menekültek utlevele.** Bucarestből jelentik: A kormány Brunellel folytatott tanácskozásai folyamán elfogadta a Nansen-féle különleges utlevélre vonatkozó egyezményt. Eszerint a beszarabiai menekült oroszok részére bizottságot alakítanak, amely az utleveleket fogja kiállítani.

— **Házasság.** Lutai Iivia, Lutai Cornel dr. aradi ügyvéd fiúga és Theodorescu György nagyváradi ügyész ma Aradon házasságot kötöttek. Az esketésnél Boncu és German Dante tanárok szerepeltek tanúként.

— **A Nobel-díj nvertesei.** Stockholmól táviratozzák: Az idei Nobel-díjat az amerikai fizikus, dr. Willikannak, a kémiai szakdiat pedig Pregl gráci tanárnak ítélték oda.

— **Az orgovánvi bűnpör a legfelsőbb magyar katonai bíróság előtt.** Budapestről táviratozzák: A legfelsőbb katonai törvényszéken ma tartották meg az orgovánvi bűnpörben az első felelővíteli tárgyalást. Zbona János, Danics Mihály, Juhász István és a három Tóth fivér, mint ismeretes, Izsákon Pánczél Zoltán, Beck Sándor, Schmiéd Árpád izsáki lakosokat kifosztották, majd az orgovánvi erdőben mindnyájukat felakasztották. A honvédtörvényszék akkoriban Zbonát hét évi, társait háromtól hat évig terjedő külön börtönbüntetésre ítélték.

— **Polónyi Dezsőt súlyos pénzbírságra ítélték.** Budapestről táviratozzák: A Jeszenszky-féle rágalmazási pörben ma Polónyi Dezsőt 480 ezer korona pénzbüntetésre ítélték.

— **A legmodernebb és a legszebb táncokat a legújabb metódus szerint tanítják Kiss Anczy és Rózsa táncitanárnők a Pannónia szépen berendezett helyiségében.** Jelentkezéseket az I. Brătianu (Weitzer János) utca 10—12. sz. alatt levő lakásukon már elfogadják. A kurzusok kezdete november huszadikán. Magánórák a nap bármely szakában.

— **Megölte a feleségét.** Voda Gergely katona, aki a napokban tért haza szabadságra az aradmegyei Repszeg községbe, féltékenységből oldalfegyveréssel hasbaszúrta feleségét. A szerencsétlen asszonyt rögtön orvosi kezelés alá vették, azonban segíteni már nem lehetett ráta, mert anélkül, hogy eszméletre tért volna, másnap reggel meghalt. Voda Gergelyt a csendőrség letartóztatta. A boncolás megejtésére a borosjenői járásbírószék szállt ki a helyszínre.

— **Verekedésből gyilkosság.** Az aradmegyei Drauc községben hétfőn este Polca György kocsmázás közben összeverekedett egy Szirb Román nevű legénnyel, aki fivérért hitva segítségül és a két testvér Polca Györgyöt meggyilkolta. A gyilkos testvéreket a csendőrség letartóztatta.

— **Szédülés és fejfájás** igen gyakran a helek rendetlen működésének eredménye és rögtön elmúlnak, ha Kopro-lal, az ideális, jóízű csokoládé hashajtóval szabályozzuk székletünket

A Központiban minden este TEDDY és a bucaresti ALKAZAR JAZZ-bandja.

— A tojásárús kára. Ma délelőtt egy könnyező asszony állított be az aradi rendőrségre és kétségbeesetten emelt panaszt Morar Ignác kocsis ellen, aki könnyelműségével súlyos kárt okozott neki. Az asszony tojást árult az élelmiszerpiacon, amikor arra hajtott Morar Ignác és lovaival belegázoltatott a tojásokba. 300 tojás tört össze a piacon és a rögtönzött rántottát sajnálkozó tömeg állta körül. A kocsis ellen megindult az eljárás.

— Pompás műsorral lepi majd meg apró és felnőtt közönségét a mesedélután, melyet vasárnap 5 órakor rendez a Kulturpalotában a Nővédelmi Hivatal.

Karinthy Frigyes új darabot írt. Budapestről jelentik, hogy Karinthy Frigyes új darabot fejezett be. Az egzotikus miliójú színdarab címe „A védetlen.” A darabot a Magyar Színházban fogják bemutatni. A premier elé az irodalom, a kritika és a közönség egyforma várakozással tekint.

Orendi, a perzsaszőnyeg szövéstankönyve, míg a készlet tart 220.— Lej. KELET hírlapirodában Arad. 14077

Tavasz az őszben

(Kép az éjszakából.)

A villanylámpák imbolygó fénye alatt két rendőr lassu, meg gondolt léptekkel méri az aszfaltot. Folyton fogyó és növekedő árnyékuk belesápadt a villanyfénybe. Fent vibrálnak a csillagok és a háztetőkön mély torokhangon nyivákolnak a tavaszt hiazudó őszi éjszakától megtévesztett szerelmes macskák. Egy kapu előtt egy sötét árnyék tapogatja a kilincset, majd lehajlik és a kapu alján a hasadékon keresztül bedugja sétabotját és azzal keresgél. A két rendőr figyelni kezd. Megvillan a szemük és halk detektívéptekkel közelednek a gyanusan motoszkáló árnyék felé. Ebben a pillanatban az árnyék feláll, megröppen a zár és eltűnik a nyíló kapu homályában. A rendőrök gyorsan lábujjhegyen odasurrannak és egy percnyi várakozás után zseblámpájukkal bevilágítanak a kapu alá. Két egymásra boruló alakra vetődik a fényreflex. Hétköznapi csillan meg két szempár. Halk sikoly visszhangzik a kapu alatt és a szerelmesek ölelő karjai lankadtan hullanak szét. A rendőrök egymásra néznek, különös mosoly ül arcukra és lassan hátrálva becsukják maguk után a kaput. A háztető pléht csatornáján felliangzik egy szerelmes kandur mély torokhangja, amelyre a nőstény nyivákolással válaszol. (p. g.)

LEGUJABB.

Trockijt revolverlövessel megsebesítették.

Rigából jelentik: Moszkva jelentései szerint egy négyülékes Trockijt revolverlövessel fején megsebesítették, ezért nem vehetett részt a forradalom évfordulójának megünneplésében.

Zita exkirálynő Münchenben érkezett.

Bécsből táviratozzák: Az Arbeiter Pressenek jelentik Münchenből: Ott a leghatározottabb formában beszéltek hogy Zita magyar exkirálynő Münchenbe érkezett és a Hotel Bellevueben szállt meg.

Angliában választásra készülnek.

Londonból táviratozzák: A decemberi választásokon Asquith és Lloyd George pártjai nem állítanak jelölteket egymással szemben. A Konzervatív pártnak 452, a Liberális pártnak 470, a munkáspártnak 400 jelöltje lesz.

Londonból jelentik: Asquith és Lloyd George kedden megegyeztek abban, hogy a liberális párt egységét helyreállítják és a pártot társelnöki minőségben együttesen vezetik.

Aradi mozi hírek.

A Borgia Lukrécia, a modern filmgyártás szenzációja, az Apollóban szinte előadásról-előadásra nagyobb és nagyobb sikert aratott. A ragyogó reneszánszkor a maga varázsában adja a keretet s ebben brillíroznak a főszereplők: Bassermann Albert személyesíti meg VI. Sándor pápát, aki mentes korának minden intrikáitól s melancholikus szomorúsággal borong el. Borgia Cézár embertelen gonoszságain. Lyane Heid játsza Borgia Lukrécia, a szenvedő asszonyt, aki mindent elhár szerelméért, de mikor feltáruhnak Cézár förtelmes bűnei, a türelmes asszonyból szigorú bírő lesz, aki kérélfelhetetlenül torolja meg a gaztetteket. Cézárt Conrad Veidt alakítja, ő a dráma aktív alakja. Szeret, gyilkol, alakoskodik, rombol. De a hatalmas kényurnak hatalmi tébolya semmivé porlódik egy asszony iránti szerelmében. És itt csúszosodik ki a hős nagy tragikumja. A megrendítően monumentális filmszenzáció egészen szombatig látható az Apollóban, fél 5, 7 és 9 órai előadásokban.

A királylátogatásról készült film felvétel péntekig bezárólag látható az Urániában.

Még csütörtökön látható az Urániában a Fekete város kalandorfilm, amelyben a rablóbanda vezetője nem nyugszik bele, hogy a banda egykori vezető-tagja megtérjen és becsületes emberré váljon. Gaz tervet eszel ki ellene, börtönbe juttatja az ártatlan emberit, majd a leányát is veszedelembé akarja sodorni, de a gaz szándék meghiúsul s a gonoszkinok halálával hal meg. Mindez izgalmas jelenetek során történik, amely elejétől végig lebilincseli a nézőt.

Kuan-Fu-i zsidó rabbinál. Ez a Cezarina film harmadik részletének a címe, amely pénteken kerül bemutatásra az aradi színház színpadán.

Az érdekes meséje pedig ez: Gregaards társasága a r. k. misszió pateréhez száll, ahol kérdezősködni a zsidók után és megtudják, hogy a hitközséget évszázadok előtt vizáradás pusztította el, de a templomnak a romjai között még él az utolsó rabbi. Madsen felkeresi, elmondja neki, hogy ő is zsidó, mire az öreg pap szívesen fogadja és megígéri, hogy halála előtt átadja neki a kincsről szóló irást. Hirtelen árvíz jön, olyan, amilyen egykoron elpusztította a hitközséget, a rabbi halálát érzi s átadja kedveltjének Sába királynő ékszerét. Ez rejti magában a kincs lelkelyének ferveit. Kien-Lung megjelenik csolnakan, megmenti Madsent, a haldokló rabbi azonban nem akarja elhagyni őseinek templomát, a romok alá temetkezik. A második részt csütörtökön utoljára hozza színre a színház.

Borgia Lukrecia szombaton is megy az Apollóban. Az Apolló igazgatósága közli, hogy a világszerte nagy sikert aratott filmkolossal, a Borgia Lukrecia szombaton kerül színre utoljára az Apollóban, melynek vasárnapi műsorán Potyautas című nagyszerű vígjáték kerül bemutatásra.

Közgazdaság.

Uj bankjegyszállítmány érkezett. Bucurestiből jelentik: A Constantzai kikötőbe Franciaországból új bankjegyszállítmány érkezett, amelyet erős katonai fedezettel Bucurestibe továbbítottak.

A lerongyolódott bankjegyek beváltása. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium utasította az összes pénzügyi igazgatóságokat, hogy fogadják el a lerongyolódott bankjegyeket és továbbítsák azokat a Banca Nationalához beváltás végett.

Az Urikány-Zsilvölgyi tőkét emel. Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya r.-t. november 30-án tartandó közgyűlésén 20 millió koronáról 1050 millió koronára emeli fel alapitókéjét és részvényé névértékét 200 koronáról 5000 koronára emeli fel.

Pénzeslevélforgalom Jugoszláviával. A belgrádi lapok értesülése szerint a zágrábi kereskedelmi kamara közbenjárására legközelebb megengedik a pénzeslevélforgalmat a külfölddel. Egyelőre legfeljebb 500 dinárt lehet majd pénzeslevélben külföldre küldeni és a forgalom csak azokra a szomszédállamokra szorítkozik, amelyekkel Jugoszlávia élénk kereskedelmi összeköttetésben áll.

Arany-ezüstárak Budapesten. Budapestről jelentik: A nemesiém piac tartózkodó és üzletellen. — Ezüst egykoronás 2100, kétkoronás 4500, forintos 5100, ötkoronás 10.500, szinarany 18.000—18.400, szinezüst 500—530, arany huszkoronás 108.000—110.000, arany tíz koronás 54.000—55.000, platina 70.000, tört arany 14 farátos 10.000—10.300.

Budapesti marhavásár. Budapestről jelentik: A mai marhavásáron a következő volt a felhajtás 744 beföldi nagy vágómarha, ökor legjobb 4100—4800, kivételesen 5000—5200, közép 3200—4000 silány 2000—3000, bika jobb 4100—4800, kivételesen 5000—5200, gyengébb 2600—3800, bivaly 2400—3600, tehén jobb 3600—4500, kivételesen 4600—4900, silány 2000—3300, kicsontozni való 1700—2000 növénydekmarha 2500—2800. Lány: ha forgalom mellett a jó minőségű marhák megtartották mulhetti árukat, a gyengébb minőségűek azonban kilogrammonként körülbelül 200 koronával olcsóbbadtak.

Valutapiac.

A lej nagy javulása.

Zürichben 3 frankhoz közeledik, Párisban 9 frank fölé emelkedett a lej. Ehhez hozzájárult ugyan némileg a frank esése, de néhány nap óta határozottan szilárd irányzatot vett a lej, aminek komoly, alapos oka van. A nyolcszázmillió frankos francia kölcsön már befejezett tény, a kormány megadta a francia bankkonzorciumnak a pet róleum részesedésre szóló koncessziót, úgy hogy a kölcsön folyósítása már egészen rövid idő kérdése. A kormány a kölcsönből kifizeti adósságait és egyéb gazdaságos beruházásra használja fel, ami bizalmat gerjeszt külföldön. Románia iránt, és ez teszi természetessé a lej megindult javulását. Belföldön azonban meglehetősen tartózkodással fogadják a bankok a lej emelkedését és továbbra

Fekete város. Izzalmas amerikai kalandorfilm ma csütörtökön utoljára az Urániában.

BERSON

GUMMI SAROK ES GUMMITALP
a legjobb anyagból
MINOSEGI MARKA

Banai Hirdetési Iroda
Magyar Nemzet

is tartják áraikat. Különösen a magyar korona alakul Erdély és a Bánát egyes városaiban erősen nyomott áron, a legkülönösebb eltérések mellett.

Aradi valutaárak. (November 14.) Francia frank 10.50, svájci frank 34, dollár 198, dinár 2.30, szokol 5.30, lira 8, angol font 800, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0029. **Kifizetések:** Budapest külföldi 95, belföldi 145, Bécs 365, Prága 5.50, Zürich 33.50, Milano 8.40, London 840, Páris 10.50, Newyork 191, Belgrád 2.40.

Temesvári valutaárak. (Nov. 14.) Newyork 191, dollár 192, London 831, angol font 820, Páris 11.48, francia frank 11.20, Zürich 63.30, svájci frank 33.25, Milano 8.28, lira 8.20, Belgrád külföldi 2.26, belföldi 2.18, dinár 2.10, Prága 5.45, szokol 5.30, Budapest külföldi 100, belföldi 150, magyar korona 140, Bécs 357, osztrák korona 355.

Bucureshti tőzsdezárlat. (Nov. 14.) **Kifizetések:** Páris 10.48, London 832, Newyork 190, Milano 8.40, Zürich 33.60, Bécs 0.002850, Prága 5.50, Budapest 0.0090. **Valuták:** Napoleon 740, léva 1.30, török lira 1.20, angol font 800, francia frank 10.80, svájci frank 34, lira 8.30, drachma 3.30, dinár 2.30, dollár 193, lengyel márka 0.00140, osztrák korona 0.0028.50, magyar korona 0.0080, szokol 5.30.

Zürichi nyitás. (November 14.) Newyork 569.50, London 2491, Páris 31.75, Milano 24.82.50, Prága 16.43, Budapest 0.030250, Belgrád 657.50, Bucureshti 2.92.50, Bécs 0.0080.

Zürichi zárlat. (November 14.) Amsterdam 215.50, Newyork 570, London 2490, Páris 31.55, Milano 24.80, Prága 16.44, Budapest 0.030250, Belgrád 6.57.50, Bucureshti 2.92.50, Bécs 0.0080.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (November 14.) Napoleon 68800, Belgrád 229-243, Bucureshti 68800, Belgrád 228-242, Bucureshti 103-116, lej 104-117, London 87500-91800, angol font 88000-92400, Milano 880-935, lira 890-945, Newyork 19700-20800, Páris 11.25-11.91, francia frank 11.40-12.06, Prága 572-616, Varsó 0.0001-1.30, Bécs 27.70-29.90.

Budapesti értékpapírtőzsde. (November 14.) Magyar Hítel 650 ezer, Osztrák Hítel 138.000, Salgó 590.000, Rima 105.000, Ganz-Danubius 5.800.000, Készén 2.760.000, Szlavonia 83.000, Kereskedelmi Bank 1.215.000, Schlick 118.000, Cukor 3.425.000, Angol-Magyar Bank 136.000, Leszámitoló 108.000, Pesti Hazai Takarékpénztár 4.480.000.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A szerkesztésért ideiglenesen:
KÓCSY JENŐ
felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Irodánkat áthelyeztük

Bul. Reg. Maria 9.
(uj Neuman-palota.)

Lloydul Roman
Altalános Biztosító r.-t. 14059
vezérigazgatója. Telefon: 405

Felhívás.

Miután egyik ügyfelünk megvette a Balázs János és neje tulajdonát képező Strada Capitan Ignat (Kapa ucca) 11. szám alatt levő fűszerüzletet, felhívjuk nevezettnek netaláni hitelezőit, hogy követeléseiket irodánkba legkésőbb folyó hó 19ig jelentésük be. Később érkező bejelentésekért ügyfelünk felelősséget nem vállal.

Uranus iroda Arad,
13946 főpostával szemben.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen halottunk

Pakszián Sándor

temetésén megjelentek — különösen az Aradi Ipartestület Cipészszakcsoportjának — ezuton mond hálás köszönetet
6638 a gyászoló család.

Az orvos tudomány legújabb

ANTISIPHILITICUMA

a Tosse-gyár Bismogenolja Bismoluol Richter, Neosalvarsan, Silbersalvarsan, Neisilbersalvarsan, Tropol, Mercure colloidal Electrique Clin, Cyanmercurio salycilate, Cyarsal, Intrazol, Huile grise Vigier, Hydrarg cianat, Solarson.

Dr. Földes & Hehs, Arad.

Kérettségizett,

vagy 4 középiskolát végzett
jórásu komoly fiatalembert

gyakornoknak keresünk.

Boros & Zucker

fakereskedők, Arad, Bul. Reg. Ferdinand
19. (József főherceg-ut.) 6617

**Megjelent a
'Gyermekvédelmi Naptár'**

az 1924. évre.

Tartalmazza a naptári részen kívül a csecsemő és gyermek gondozás és táplálás népszerű ismertetését.

Bolti ára 30 Lei.

Kiadja az Aradi Anya- és Gyermekvédelmi Szövetség, Arad, Str. Gheorghe Popa 7. 6404

Kapható minden jobb könyvkereskedésben és a "Kelet" hírlapiroda elárúsító helyein. — Vízonteladónak 30% árkedvezmény

Tisztít, frissít, felüdít

Szeplőt tüntet, bőrt puhít

Az arcbőrt megfehéríti

Kaiser-Borax

A valódi.

III-12675

Bedarf von Cerealien Sowie: Weizen, Mais, Roggen, Gerste, Hafer etc.

Können Sie günstig und kulant anschaffen bei 6636

„ILFOV“ AKTIENGESELLSCHAFT FÜR HANDEL u. INDUSTRIE

Bukarest, Str. Paris 2. :: Telegr. Adr. ILFOV, Bukarest.

ANGOL SZÖVETEK

kiváló minőségek és könnyebb minőségek rendkívül leszállított áron. — Az őszi és téli idényre

egy nagy szállítmány érkezett meg

LONDONBÓL

COVERCOAT, DOUBLE, FACE, KABATOK

és másféle ruhaszövetek: fekete, tengerkék és fantaisie színben, legfinomabb minőségben új mintákkal és a legmodernebb kivitelben.

Különösen felhívjuk a kiválóbb árakedvelők figyelmét kereskedelmileg bejegyzett, szabadalmazott

„FINTEK“

cégjegyünkre, mely a szövet szélére (bordure) van rávarrva, mely ez ideig felülmulhatatlan eleganciájú, tartósságú és finomságú s a melynek egyetlen és egyedüli tulajdonosai vagyunk 5885 az egész világon

PENDLE & RIVETT

LTD. LONDON.

Fiókok: Páris, Milano, Madrid, Cairo, Maróco, Capstadt, Melburn, Peking, Rio de Yaneiro.

Romániában egyetlen képviselő

HENRY ROBERT KENT

Nagy-Brittania alattvalója.

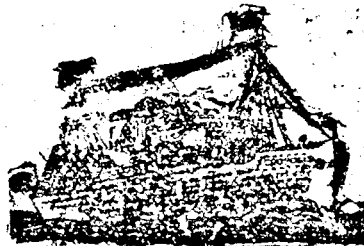
Központ: Bucureshti, Str. Academiei 45. sz.

Fiók: GALATI Str. Domneasca 13. sz. 5885

Holland Királyi Lloyd

Főképviselőlet Románia részére: **CUNARD LINE S. A. R.**

Legkényelmesebb utazás és kitérő élelmezés minden osztályon. Rendszeres forgalom és összeköttetés Romániával.

Közvetlen forgalom: Amsterdamon át Braziliába, Argentiniába, Uruguay és az összes Dél-amerikai államban.

Földművesek kik Braziliába kivándorolnak,

bontos és díjmentes felvilágosítást kapnak, ugyanigy más utasok az összes délamerikai utazási ügyekben. — Díjmentes prospektust kívánatra készséggel küldünk.

A Holland Királyi Lloyd fiókja:

CUNARD LINE S. A. R. Timisoara, III. Bulv. Carol (Hunyadi-u.) 40. Telef. 20-09

Apró hirdetések.

Levelezés.

„IPAROS 45” jellegre levél van az Aradi Közlöny kiadójában. 6651

FIATAL, szépen mondott barna leány oly korrektt idősebb uriember barátságára vágyik, aki őt anyagilag támogatná. „Chrysanthém” című leveleket Wallinger hirdetője Arad, továbbit. 14160

Házasság.

HUSZONNYOLC ÉVES, római kati. 16 megjelenésű állami tisztviselő mielőbbi házasság céljából megismerkedne román kati. vallású, háziasan nevelt, 20-24 éves urileánnyal. Hozomány mellékes. Teljes diszkreció biztosítva. Levelek „Házasság” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnék. 6631

Alkalmazás.

UISÁGERÁRUSÍTÓ férfi, vagy nő vidékre kedvező feltételek mellett óvadékkal azonnal felvétetik. Aki hirdetésével már foglalkozott, előnyben részesül. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 400

LÁMPAERNYŐK készítését, valamint filé munkát vállalok. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 1500

IRODAI teendőkhöz jártas perfekt német-magyar kisasszonyt keresünk azonnali belépésre, gépirók előnyben. Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6613

PERZSASZÖNYEGET önállóan dolgozó leány felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6644

CSOMAGOLÓ leányok felvételnek „Comiale” Arad, Piața Mihai Viteazul 1b) 6655

HUSZONEGY ÉVES birodalmi német fiatalember, ki az összes irodai teendőkben, valamint a gép- és gyorsírásban jártas, azonnalra állást vállal. Szíves megkereséseket „Német” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 6646

IRODAKISASSZONY keresetlik. Cím Kelet hírlapiroda, Arad. 14058

SZOBÁLEANY jó fizetéssel felvétetik. Jelentkezni Arad, Str. Mureșanu (Nádor-utca) 3. Czukor. 6647

IRODAKISASSZONY, gépirónő, lehetőleg gyorsírással, keresetlik. Országos raktárházak R.-T. Timișoara (Temesvár) Józsefváros kerület az írásbeli ajánlatokat. 169

MINDENES, ki főzni tud, azonnal felvétetik kis családnak. Strada Iosif Vulcan 6. (Kazinczy-utca 11.) jobbra. 14160

PÉNZTÁRNOKNÓT (jó házból való) alkalmaz Kerpel Izsó könyvkereskedése Arad. 6648

Vétel és eladás.

HALÓ és uriszoba, ebédlő és összekötő perzsa szőnyegek, íróasztal, szőnyeg, toll, férfi és női aranyórák, brilliáns gyűrű, kis nyest boa, selymi kabát, férfi kabátok, antik szalon, színházi láteső, kis divány, butorok, villany lámpa, ezüst tárgyak, antik etazser, díszes tárgyak, ágy és asztalnemű, kézimunkák, stb. eladó, Arad, Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

ELADÓ egy két szárnyú kovácsolt vasból készült igen erős kapu 2 méter széles, 3 méter magas, Dr. Földes és Hehs szappangyár Micalaca. 6649

GYÖNYÖRŰ, maldem új, rövid, keszthuros zongora eladó, Arad, Strada Mărășești (Kossuth-utca) 73-34. 13947

TELJESEN új, világos keményfa háló eladó, Piața Ștefan Cel Mare 2. 14058

AUTÓBUNDA, 16karban levő, olcsó eladó, Cím Wallinger hirdetőjében Arad 14059

NŐI ÉS FÉRFI fehérneműt, asztal és ágyneműt, antik butorokat, porcellánokat, szőnyeget, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szőnyegszőnyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

ANTIK BUTOROK, modern és régi festmények, perzsa szőnyegek, műtárgyak, antik író- és porcellán tárgyak állandó vétele és eladása. Vidéki meghívásra kiutazunk. Ajánlatok a tárgyak és árak megjelölésével Szépművészeti Szalon Arad Ortutay-palota címre küldendők. 13573

EGY szép ebédlő-csillár eladó, Arad, Str. Baritlu (Rákóczy-utca) 18. 6634

EGY négykerékű kézikocsi eladó Färber-cégnél Arad. 6639

CIMBALOM és egy cselló, kitűnő állapotban eladó, Arad, Strada Cogalniceanu 53. 6640

Üzletek.

UDVARI ÜZLETHELYISÉG a Bulev. Regina Maria, Irodának, műhelynek is kiválóan alkalmas, azonnal kiadó, Cím az „Aradi Újság” kiadóhivatalában. 6641

PINCE helyiség üzletnek, azonnal kiadó Arad, Str. Semmarului 5-3. 14160

Ingatlan.

ARAD, BELVÁROSBAN Str. Simeon Balint 10. (Dassewity-utca 4.) számú ház eladó. Két uccai szoba elfoglalható. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 6633

MAGÁNHAZAKAT, BÉRHAZAKAT, kezesünk megvételre. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13946

ARAD, BELVÁROSI ház azonnal elfoglalható ötszobás lakással, külön kétszobással 290.000 lejért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13946

Oktatás.

TANÍTÓT, VAGY TANÍTÓNŐT keresek 11 és 12 éves gyermekeim részére polgári iskolai második és harmadik osztályú német nyelvű tanításhoz. Zongora és francia nyelvet tanítók előnyben részesülnek. Ajánlatokat kér: Freund Lipót ügyvezető Zabola-Ferstrau (Brasov mellett.) 6637

Ház eladás.

Családi házak beköltözhető 2-6 szobás lakásokkal. Üzleti helységek és bérházak, kisebb és nagyobb beköltözhető lakással és üzlethelyiségekkel, továbbá gyári épületek és raktárak eladásra előjegyezve.

Oberländer Ferencnél, a Victoria Bank és Váltóüzlet R.-T. ingatlan forgalmi irodájában Timișoara, Józsefváros, Str. I. C. Brațianu (Ur-utca 8. Telefon 97. 166

Rózsaburgonya

bab, vöröshagyma (félire való) nagyban és kicsinyben kapható 6642

Luttwák József cégnél.

Rózsaburgonya

sárga burgonya, makói vöröshagyma, makói fokhagyma legolcsóbban kapható: Fischernél Piața Catedralei 7. (Thököly-tér.) 6643

Stock-Motorekék

Amerikai tengeriültetőgépek

Stein-féle darálók

sikszítával és anélkül, valamint egyéb gazdasági szerszámok kaphatók 150

Weisz Miklós „Kühne” géplerakataiban

TIMIȘOARA, Str. Brațianu (Ur-utca) 8. sz.

Legolcsóbb csavar árak

patkósarok

teljesen sortírozott

facsarok

szegecsek-, anyás-, pant-, kerék-, állvány-csavarok, sasszegek, alátétek, anyák, waggonsavarok,

vasmenetű csavarok

az I. NACHT cég aradi lerakataiban

Bulevardul Regele Ferdinand No 28.
Expositura Timișoara, Bulevardul Carol No. 4. 6625

Magas caloriájú

lupényi kőszén, kokszt, sziléziai szén

és

speciális mosott kovács-szenet, valamint belföldi közép caloriájú szeneket

azonnal szállít üzemek és szénágy-kereskedők részére:

FERROCARBON

Szénkereskedelmi Társaság, TIMIȘOARA

„Agrar” palota.
Telefon 9. 67

Szállítal és belföldi bányák kizárólagos képviselői.
Fiók: Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.
Expositura: Petroșani és Kattowitz.

Zsinegára zsák legelőnyösebben beszerezhető:

Consum

L. Korach cégnél, Timișoara Józsefváros, Bem-utca 30. sz., a szárnyas piacon. 168

Telefon: 23-40.

Gummiarabikum

nagyobb tetelben is kapható 167

Medichemiánál

Timișoara, Józsefváros, Bulev. Berthelot (Kossuth L.-u.) 6. sz. Telefon 23-26

Házasulandók figyelmébe.

Földbirtokos leánya 200 hold bányai földdel, fiatal özvegy saját házzal és forgalmas üzlettel, vidéki ügyvéd és több önálló kereskedő, iparos házasodni óhajtának, diszkret felvilágosítást ad:

Fix általános kereskedelmi iroda

Timișoara, Gyárvaros, Str. Cogalniceanu (Indház-utca) 16. sz. 164

Covrigianu Nicolai

nagyválasztéku 160

bőrüzletében

Kül- és Belföldi bőrök

gyári áron kaphatók.

Timișoara, Józsefváros, Bulev. Berthelot 19.
Telefon 12-60.

Târgu-Mures

Marósvásárhelyen

egy szálloda, vendéglő, beszálló hatéves kedvező bérszerződés és teljes berendezéssel azonnal eladó.

Értekezhetni: Târgu-Mures, Ștefan Cel Mare No. 12. 6538

„EGOL” cipőkrem egyszerű sima fehér dobozban a legfinomabb minőségben minden jobb üzletben kapható.